

Những lý do nào đã ảnh hưởng đến sự chuyển đổi Cách mạng hoa Nhài?

Tác Giả: Nguyễn Quốc Khánh

Thứ Bảy, 05 Tháng 3 Năm 2011 13:22

Phát triển kinh tế không phải là điều dân chúng mong nó tạo ra một môi trường thích hợp hơn cho việc phát triển dân chúng

Vào đầu năm nay, những người yêu chuộng tự do trên thế giới vui mừng đón nhận sự chuyển đổi cách mạng nhân dân thành công tại hai nước Tunisia và Ai Cập. Cuộc cách mạng này hiện đang tiếp diễn tại những quốc gia khác nhau trong vùng như Libya, Yemen, Algeria, Bahrain, Jordan, Morocco, Oman, ... Chúng ta nhận thấy rằng những ai lo lắng về tương lai của đầu tư hàng loạt những lý do nào đã ảnh hưởng đến sự chuyển đổi cách mạng hiện nay ở Trung Đông và Bắc Phi.

Khát vọng tự do dân chúng

GS Kinh Tế Chính Trị Học Dani Rodrik của Đại Học Harvard cho rằng “Những người chuyển đổi ở Tunisia và Cairo bị hiểu lầm không phải vì thiếu các điều kiện kinh tế hoặc do chính sách xã hội tồi tệ. Họ bị hiểu lầm về những lợi ích mà một chế độ chính trị minh bạch, công bằng, được đoán, và thực tế”. (1)

Thực tế vậy, theo chỉ số phát triển con người (human development index) của Liên Hợp Quốc, một con số thống kê để đo lường bao gồm ba yếu tố: tuổi thọ, giáo dục, và mức thu nhập trung bình đầu người (đo lường sức sống), Tunisia đứng xếp vào hàng cao thứ 81 trong 169 nước và Ai Cập thuộc hàng trung bình thứ 101.

Tuy nhiên theo GS Dani Rodrik, kinh tế tốt không phải luôn luôn là chính trị tốt (Good economics need not always mean good politics)... Kinh tế phát triển không luôn luôn tạo ra nên chế độ chính trị ngay cả trong các chế độ chính trị được phép thay đổi, phát triển và trở nên thành. Trên thực tế, kinh tế phát triển lại phát sinh ra những chuyển đổi về xã hội và kinh tế, một nguồn gốc của bất ổn chính trị.

GS Dani Rodrik đã nhắc nhở những nhà chính trị học Samuel Huntington đã công bố 40 năm trước đây rằng “Thay đổi xã hội và kinh tế - đô thị hóa, gia tăng trình độ giáo dục và bất ổn định về việc làm, công nghiệp hóa và phát triển thông tin đã khiến chúng ta – tầng lớp trung lưu bị mất chính trị, tạo ra những đòi hỏi chính trị, mà rằng sự tham gia vào chính trị”.

Những lý do nào đưa đến cuộc Cách mạng hoa Nhài?

Tác Giả: Nguyễn Quốc Kh&i

Thứ Bảy, 05 Tháng 3 Năm 2011 13:22

Phát triển kinh tế không đồng nghĩa nhiên đưa đến dân chủ nhưng nó tạo ra môi trường thích hợp cho việc phát triển dân chủ. (2) Các chế độ độc tài không thể dùng phát triển kinh tế để mua sự ổn định chính trị và để chính thống hóa quy định cai trị lâu dài. Đó là trường hợp của hai nước Tunisia và Ai Cập. Đây cũng là một bài học nghiêm chỉnh cho Việt Nam và Trung Quốc.

Tính cách chính thống của chế độ độc tài Tunisia mới đây đã bộc lộ tính hời hợt nhiều sau khi Wikileaks đã tiết lộ rằng những nhà ngoại giao Hoa Kỳ đã xem Tunisia như một quốc gia Mafia cai trị bởi Ben Ali và vợ thß hai Leila Trabelsi bóc lột chúng thù ghét. Chính quy định Mubarak cũng bóc lột chúng xem như một thùng bù nhìn của Hoa Kỳ vì chính sách ngoại giao thân Mỹ của Mubarak trong những lãnh vực Do Thái – Palestine, không đem lại gì đến đời sống quần chúng. Cả hai ông chủ Tổng Thống Tunisia và Ai Cập đều đã già nua nhưng đều toan tính những ngôi vị cho con rể và con rể của mình.

Bức công xã hội

GS Kinh Tế và Chính Trị Học Barry Eichengreen của Đại Học California ở Berkeley phân tích thêm rằng, “Tất cả hai nước Tunisia và Ai Cập, chính quy định đã tăng cường chính sách vĩ mô và đã thi hành những biện pháp cải cách kinh tế. Nhưng cuối cùng cả hai nước này đã đem lại những kết quả tồi tệ. Kể từ năm 1999, kinh tế đã tăng trưởng trung bình 5.1% hàng năm tại Ai Cập và 4.6% tại Tunisia – chắc chắn không phải là mức tăng trưởng như của Trung Quốc, tuy nhiên có thể so sánh với những nước đang nổi lên và thành công với một kinh tế như Brazil và Nam Dương”. (3)

Cựu Tổng Thống Tunisia Zine El-Abidine Ben Ali đến thăm

viên thẩm viên thanh niên 26 tuổi Mohamed Al Bouazzizi

Bên cạnh thu xe bán rau và trái cây để còn bán cơm sát sếp nhiều, Mohamed Al Bouazzizi đã tố

Những lý do nào đã dẫn đến cuộc Cách mạng hoa Nhài?

Tác Giả: Nguyễn Quốc Khứ

Thứ Bảy, 05 Tháng 3 Năm 2011 13:22

thieu vào ngày 17/12/2010 và đã chốt tỉ lệ bình viên. Cái chốt của Mohamed Al Bouazzizi đã châm ngòi cho sự vùng lên đòi quyền sống và tự do của các nước Bắc Phi và Trung Đông.

Những sự bất ổn chính trị đã bắt nguồn từ thất bại của chính quyền trong việc phân chia lợi ích một cách công bằng, đặc biệt đối với những giai cấp bị thiệt thòi trong xã hội đó là giới trẻ, nông dân và công nhân. Họ không được hưởng lợi ích của sự phát triển kinh tế mà còn có thể trở thành nạn nhân vì gia tăng giá cả do sự tiêu sài phung phí của giới quyền thế và giàu có. Cách biệt giữa người nghèo và người giàu trong những nước đặc biệt. Trong kinh tế, sự phân chia lợi ích quốc gia một cách công bằng cũng quan trọng không kém gì sự phát triển lợi ích.

Nhiều người đã lấy ví dụ về cựu Tổng thống Tunisia Zine el-Abidine Ben Ali và cựu Tổng thống Ai Cập Hosni Mubarak bị lật đổ bởi sự cách biệt lợi ích và nạn lạm phát. Trong suốt 30 năm cầm quyền cai trị của ông Mubarak, Ai Cập cách biệt lợi ích ngày càng mở rộng. Khoảng cách giữa người giàu và người nghèo là \$6,200/năm theo CIA World Fact Book.

Vấn đề chính của Ai Cập là nạn thất nghiệp nghiêm trọng là trong giới trẻ. Tỷ lệ thất nghiệp của giới sinh viên thất nghiệp cao gấp 10 lần so với những người khác học xong tiểu học. Mười năm sống nghèo tìm kiếm việc làm gia tăng 4% do những thanh niên dồn đầu tiên gia nhập vào thị trường nhân công. Mười năm có 700,000 sinh viên thất nghiệp mà chỉ có 200,000 việc làm mới cho họ. (4)

Mặc dù Ai Cập, Tunisia, và nhiều nước khác ở Trung Đông đã thành công một phần về mặt phát triển kinh tế, chế độ không phải là thất bại, những những chính thất bại này được lãnh đạo bởi một thiểu số có liên hệ gia đình hay phe cánh. Do đó bất công xã hội ngày càng trầm trọng. Cho sự tham nhũng của Tunisia và Ai Cập trong năm 2010 là 59 và 98 trong số 178 quốc gia được đưa nghiên cứu.

Bối cảnh của cuộc cách mạng chúng tôi đang trải qua ở Tahrir, thủ đô Cairo, Ai Cập

Những cuộc biểu tình chống đối chính quyền tại những nước có tài có nhiều lý do khác nhau mang cả ba mặt của chính trị, kinh tế, cũng như xã hội. Tuy nhiên khó mà có một cuộc cách mạng nào thu được tất cả ba mặt của riêng biệt. Những lý do có thể là giá trị phẩm lên cao, nhân tố tiếp, cần thiết để mang đến quy định, vì phẩm nhân quyền, đàn áp chính trị, v.v. Tuy nhiên nhân tố tham nhũng cũng là một hàng đầu.

Trong trường hợp Hosni Mubarak, những thông tin gia trong đảng cộng sản quy định National Democratic Party (NDP) và trong Quốc Hội là những người có nhiều tiền và giàu có. Tạp chí Al-Masry al-Youm tính gia sản của ông Ahmed Ezz, chủ tịch ký của NDP, trị giá 3 tỷ Mỹ kim. Công Ty Viên Ai Cập nói rằng trước khi tham gia chính quyền Mubarak, ông Ahmed Ezz có khoảng 300,000 Mỹ kim vào năm 1989.(5) Gia tài của một bộ trưởng đáng giá tới 1.8 tỷ Mỹ kim đến 2.2 tỷ Mỹ kim cũng theo báo Al-Masry al-Youm. Đã có ba ông bộ trưởng tìm cách ra nước ngoài những bộ trưởng vì họ đang bị điều tra. Một người dân trung bình Ai Cập chỉ kiếm được có 60 Mỹ kim một tuần theo số thống kê của chính phủ. Con số trung bình này xem ra còn cao hơn rất nhiều so với lợi tức của riêng lớp người nghèo (\$2/ngày).

“Võ khí” chống lại tài hiếp quyền

Có rất nhiều vũ khí để chống lại tài. Một số vũ khí gần đây qua cuộc nổi dậy của dân chúng ở Trung Đông, Bắc Phi và Đông Âu đã tỏ ra rất hiệu quả.

Thứ nhất là biện pháp tịch thu tài sản mà những kẻ có tài đã ăn cắp của dân chúng còn ở trong nước cũng như đã tẩu tán ra ngoài quốc gia. Theo một bản tin của Associated Press, cách đây vài ngày, Công Ty Viên Ai Cập đã ra lệnh tịch thu biên tài sản của cựu Tổng thống Hosni Mubarak và gia đình, tính có tới 1 tỷ đến 70 tỷ Mỹ kim, ở trong nước cũng như ở ngoài quốc gia. Ngoài ra, tài sản của một vài viên chức trong Đảng Dân Chủ Quốc Gia (National Democratic Party – NDP) của cựu Tổng thống Hosni Mubarak và bộ trưởng cũng bị tịch thu chung một số phần.(6)

Thứ hai theo yêu cầu của Tunisia, Liên Hiệp Âu Châu đã đồng ý tịch thu tài sản của cựu Tổng thống Zine el-Abidine Ben Ali và gia đình. Theo những nguồn tin ngoại giao, tài sản của một số cựu viên chức thân cận với cựu Tổng thống Ben Ali cũng bị tịch thu. (7)

Thứ hai là luật trừng phạt những kẻ phạm tội ác chống nhân loại. Trong trường hợp, dân chúng bị u tình một cách ôn hoà để bày tỏ nguy hiểm và chính đáng với nhà cầm quyền. Nếu dân chúng bị đàn áp bằng vũ lực, những kẻ ra lệnh đàn áp sẽ bị kết tội ác chống nhân loại (crime against humanity) theo Quy Chế Rome của Tòa Án Hình Sự Quốc Tế. Luật này bao hàm những tội phạm mang tính cách thù hận và xúc phạm đến nhân phẩm hoặc nhục mạ trên danh giá một hay nhiều người. Những tội phạm này không có tính cách cô lập hoặc bí mật, mà là một phần của chính sách của chính quyền hoặc cách hành sự tàn bạo thông thường để áp dụng bởi chính phủ (government) hoặc giới chức cầm quyền trên thực tế (de facto authority).

Luật trừng phạt tội ác chống nhân loại đã được sử dụng để kết án những tội phạm của quân phiệt Nhật và Địch Quốc Xã xảy ra trong Thế Chiến Thứ Hai. Liên Hiệp Quốc vào năm 1976 đã kết án chính phủ Nam Phi vì phạm tội ác chống nhân loại vì những hành động ngược đãi có hệ thống để chống lại các nhóm sắc tộc da đen. Gần đây hơn, liên tiếp vào 1993 và 1994, Liên Hiệp Quốc đã chấp thuận để Tòa Án Hình Sự Quốc Tế xét xử các tội ác chống nhân loại tại các quốc gia Nam Tư và Rwanda. Tòa Án Hình Sự Quốc Tế đã ban nhiều án khác nhau từ phạt tù nhiều năm, hay suốt đời, cho đến tử hình.

Chính quyền Moammar Gadhafi đã phải giải quyết việc sử dụng vũ khí chống dân bị u tình sau khi các tổ chức nhân quyền quốc tế, chính phủ Hoa Kỳ và Âu châu lên tiếng cảnh cáo Libya về tội ác chống nhân loại. Một khi được báo về chống lại sự đàn áp tàn bạo của chính quyền bằng vũ khí giết người, dân chúng mạnh mẽ hơn để thi hành quyền phát biểu tự do.

Thứ ba là hệ thống truyền thông để chúng rất phổ thông hiện nay như Internet, Facebook, và Twitter. Hai cuộc nổi dậy tại Tunisia và Ai Cập đã chứng tỏ rằng những hệ thống thông tin để chúng này tỏ ra vô cùng lợi hại. Khoảng 55 triệu trong gần 80 triệu dân Ai Cập có điện thoại di động và khoảng 20 triệu có Internet. (8) Wael Ghonim, một Giám Đốc Điều Hành trẻ tuổi của Google tại thị trấn Cairo đã khởi đầu một nhóm Facebook gọi là “We Are All Khaled Saeed”, tên một nạn nhân bị Cảnh Sát Ai Cập đánh chết. Nhóm này đã thu hút được hàng trăm ngàn thành viên khắp nơi trên thế giới tham gia vào cuộc nổi dậy. Một phụ nữ tên là Asmaa Mahfouz đã đưa lên mạng một đoạn truyền hình kêu gọi mọi người tham gia biểu tình công khai và đã tỏ ra một kích động lớn.

Tuy nhiên, ngoài những phương tiện thông tin hiện đại kể trên, báo chí địa phương và lợi truyền miệng đã đóng một vai trò quan trọng với phổ biến tin tức trong cuộc nổi dậy của dân Ai Cập. Chính vì vậy, sau khi chính quyền Mubarak ngăn chặn tất cả những phương tiện thông tin để chúng, các cuộc biểu tình vẫn tiếp tục và còn tăng cường mạnh mẽ hơn.

Ngoài ra, còn có một “võ khí” vô cùng lợi hại, nhưng ít người để ý đến đó là hai cuốn cẩm nang hướng dẫn cách mạng bất bạo động của Gs. Gene Sharp với 198 “võ khí” bất bạo động. (9)

- (1) *Waging Nonviolent Struggle: 20th Century Practice and 21st Century Potential*, viii + Joshua Paulson, 2005.
- (2) *From dictatorship to democracy: A conceptual framework for liberation*, 2002. (10)

Hai cuốn sách này đã được đưa ra nhiều lần trong gần một thập kỷ qua. Danh sách của những vở kịch đấu tranh được công bố gần đây là “Quảng Trường Tự do Phóng” (Tahrir Square) giữa thủ đô Cairo trong cuộc nổi dậy của dân chúng Ai Cập. Vào mùa xuân năm nay sắp đến, Ruairidh’s Film sẽ phát hành cuốn phim “Gene Sharp: How to Start a Revolution”. GS Gene Sharp đang tham gia các căn bản để phát động một cuộc cách mạng bất bạo động như sau:

- (1) Phát triển mặt tích cực của lòng căm thù do và mặt tiêu cực của mặt xã hội mong muốn.
- (2) Vượt qua sự sợ hãi trước hành động hành động đúng đắn.
- (3) Sự đóng góp của học sinh vào việc xây dựng đoàn kết và sự mạnh mẽ.
- (4) Rút kinh nghiệm từ sự thành công của phong trào cách mạng bắt đầu từ việc thực hiện.
- (5) Sự đóng góp của “võ khí” bắt đầu từ việc.
- (6) Tìm hiểu những mặt mạnh của chế độ dân chủ và phát triển mặt tích cực của làm suy giảm những mặt tiêu cực này trong thời kỳ và trong phạm vi.
- (7) Sự đóng góp của hành động đàn áp và tàn bạo của chế độ tuyển dụng thành viên cho phong trào cách mạng.
- (8) Có lập học sinh ra ngoài phong trào những người chỉ trích bắt đầu từ việc.

Trong khoảng 10 năm qua, người ta đã chứng kiến những cuộc cách mạng chính trị tài năng hay ít mang màu sắc như GS Gene Sharp mô tả: cuộc “Cách Mạng Xe ô tô Đổ” (2000) ở Serbia, cuộc “Cách Mạng Màu Hồng” (2003) ở Georgia, cuộc “Cách Mạng Da Cam” (2004-2005) ở Ukraine, cuộc “Cách Mạng Cedar” (2005) ở Lebanon, cuộc “Cách Mạng Hoa Tulip” (2005) có phần báo động ở Kyrgyzstan, cuộc “Cách Mạng Hoa Lan” (2006) ở Thái Lan, cuộc “Cách Mạng Màu Xanh” (2009) nhưng không thành công ở Iran, và gần đây nhất là cuộc “Cách Mạng Hoa Nhài” (2011) ở Tunisia và Ai Cập và đang tiếp diễn ở Libya.

Những lý do nào đưa đến sự sụp đổ của Cách mạng hoa Nhài?

Tên: Nguyễn Quốc Khánh

Tháng: 05, Năm: 2011, Ngày: 13:22

Nhân loại ngày càng hiểu biết và văn minh hơn. Các chế độ phong kiến, đế quốc, thực dân, phát xít, kẻ thù chung của nhân loại, và cộng sản đều là những vết nhơ trong quá khứ. Kể từ sau Đệ Nhị Thế Chiến, sự sụp đổ của các chế độ đã gia tăng một cách rõ ràng. Theo World Forum on Democracy, thế giới hiện nay đã có 120 nước dân chủ trên tổng số 192 quốc gia với tỉ lệ đa số 62.5%. Những 41.8% nhân loại vẫn còn phải sống dưới các chế độ độc tài trong đó có Việt Nam, Bắc Hàn, và Trung Quốc. Nhưng liệu ta hi vọng một ngày không xa thế giới văn minh sẽ là một thế giới gồm toàn những nước tự do dân chủ.